SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 95. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 20, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ТРАВНЯ 1993. Ч. 95. РІК С.

Послання Ієрархів Української Католицької Церкви до 60-их роковин Великого голоду в Україні

Всечеснішим отцям, преподобним монашим чинам та дорогим у Христі братам і сестрам!

Христос Воскрес!

Цього року українці в усьому світі відзначатимуть 60-ту річницю штучного голоду в Україні, в наслідок якого трагічно загинули 7 мільйонів осіб. Вперше роковини цієї події відкрито шануватимуть у вільній Україні разом із українськими громадянами за кордоном.

Небагато людей можуть уявити собі жорстокість цього ганебного, насильно спричиненого голоду, за винятком тих, які чудом пережили його. В історії траплялися інші голоди, але ніколи не було жодного, який би зробила зла воля однієї людини і який так довго могли зберегти у таємниці від народу шляхом прямої брехні або розповсюдженням напівправди.

Наслідки голоду в Україні довели до правдивого спустошення. Не тільки гинули люди, не тільки були створені жахливі умови для тих, хто ще лишився живим, і коли правда стала відомою, приголомшили нею людство, але це страхіття припинило приріст населення, і перервало віковічну традицію хліборобства.

Сьогодні, коли пройшло 60 років, незалежна Україна страждає не від голоду, а від його наслідків. Коли землю повертають селянам — її господарям, треба молитися, щоб відродилася їхня палка любов до незаконно відібраних ланів, щоб хліборобство могло знову процвітати, а земля приносити багатий урожай, за Божим призначенням.

Коли ми молимось за мільйони жертв голоду, пам'ять яких поминаємо цього року, не шукаємо помсти, а просимо Бога милосердно зцілити біль, який принесла ця трагедія нашому народові.

Доручаємо всім українцям в Америці відзначити 1-го червня молитвою і постом, як День Скорботи в пам'яті жертв голоду в Україні.

10-го травня 1993 р.

\+ Стефан
Архиєпископ-Митрополит Філядельфійський
\+ Василь
Єпископ Стемфордський
\+ Роберт
Єпископ епархії Св. Йосафата
\+ Іннокентій
Єпископ епархії Св. Миколая
\+ Володимир
Єпископ-помічник Філядельфійський

ЗВІТИ, ДИСКУСІЇ НАД НИМИ І НАРАДИ КОМІСІЙ БУЛИ ТЕМОЮ ДРУГОГО ДНЯ РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

Кергонксон, Союзівка. — Другого дня річних нарад Головного Уряду УНС додатково усно звітували ред. З. Снилик, ред. Р. Гадзевич, Е. Іванців та Іван Флис, мол.

З. Снилик у своєму слові пригадав дещо з історії щоденника „Свобода". Р. Гадзевич інформувала присутніх про працю в „Українському Тижневику", в якому недавно відбувся перехід на нову комп'ютерську систему. Е. Іванців доповнив звіт про працю Бюра УНС у Вашінгтоні, зокрема про зв'язки Бюра з амбасадою України у столиці ЗСА.

І. Флис мол., звітував про розбудову Союзівки, подаючи зміни, які зроблено і розповів про пляни дальшої розбудови.

Після закінчення усних доповнень, коментарі та запити ставили до звітодавців такі учасники річних нарад: В. Пастушок, д-р Я. Падох, В. Дідюк, С. Гавриш, С. Куропась, А. Ремик, Т. Мороз, А. Чопик, А. Дидик-Петренко, Г. Пашен.

Обширніше про пляни відзначення і окремих святкувань 100-річчя щоденника „Свобода" поінформувала присутніх головний предсідник УНС У. Дячук,

Головний предсідник У. Дячук звітує на річних нарадах ГУ

подаючи деталі запланованих відзначувань та пляни окремих з цього приводу видань, які обговорюються на нарадах з нею усіх членів редакції.

У вівторок пополудні голова Головної Контрольної Комісії В. Пастушок поставив внесок прийняти звіти і висловити довір'я всім членам Головного Уряду, що й було прийнято одноголосно.

Тому, що деякі комісії вже вспіли відбути свої наради, почалося коротке звітування і подання резолюцій та рекомендацій до пізнішого затвердження Головним Урядом УНС.

За Комісію братської діяльности звітувала головна радна Т. Мороз, як також вона звітувала за Комісію жіночих справ.

Згідно з традицією аплікації нових членів зложили В. Пастушок три та тим підніс придбання нових членів у біжучому році до числа 27 і одну аплікацію зложила М. Душник.

Відтак на внесок головного секретаря В. Сохана до Комісії Допомоги Україні прилучено усіх членів Головного Уряду включно із його почесними членами. Ця Комісія своїми нарадами закінчила пополудневі зібрання.

Наради інших комісій заплановані на середу 19-го травня перед полуднем.

Відновилися переговори „Солідарности" з урядом Польщі

Варшава. — У вівторок, 18-го травня, тут відновилися переговори між представниками уряду і незалежного профспілкового руху „Солідарність". Головна тема переговорів — заробітна платня для вчителів, працівників охорони здоров'я і державних установ. Того ж дня у Варшаві відбулася тритисячна демонстрація, учасники якої висловили невдоволення тим, що перехід країни до капіталізму для значної частини поляків означає пониження життєвого рівня.

Польські вчителі, лікарі і державні службовці вже два тижні страйкують, домагаючись підвищення місячної платні. Лідери „Солідарности", підтримуючи їх, пропонують підвищити платню щонайменше на 600,000 злотих. Переговори між „Солідарністю" і урядом почалися 10-го травня.

Діялог було перервано, коли уряд заявив, що не має можливости задовольнити вимоги страйкарів. Представники „Солідарности" залишили переговори, однак у вівторок повернулися. Тим часом перспектива діялогу не стала кращою, бо в бюджеті країни, яка переживає економічну скруту, нема зайвих грошей. Про це офіційно заявила прем'єр-міністер Польщі Ганна Сухоцька.

Уряд Г. Сухоцької не має підтримки з боку більшости членів польського парляменту. Керівники „Солідарности" погрожують, що будуть домагатися його резиґнації, якщо уряд залишиться байдужим до протестів учителів і лікарів. Відповідаючи „Солідарності", прем'єр-міністер використала незаперечний аргумент: мовляв, і новий уряд не дасть собі ради з цими проблемами. Г. Сухоцька вважає, що „конфлікт виник не між страйкуючими і урядом, а між страйкуючими і бюджетом".

Учасники демонстрації в центрі Варшави критикували все підряд, скандуючи: „Геть Валенсу!", „Геть комуністів!", „Геть злодійський уряд!" Агентство Ассошіейтед Пресс у своєму повідомленні з польської столиці підкреслило, що демонстранти не втрималися й від антисемітських льозунгів.

В УКРАЇНІ

ПОЛТАВА. Відбулися урочисті проводи до української армії 300 полтавських юнаків. В програмі урочистостей пройшов парад військових форм від козаччини і до наших днів, а також концерт. Організатори урочистостей — обласний військомат, Союз Українок та інші демократичні організації.

КИЇВ. Делегація міжнародної організації з питань торгівлі та розвитку відвідала Державний митний комітет України. Вирішувалося питання про створення Міжнародного інформаційного центру зовнішньої торгівлі, що сприяло б розвиткові торгівлі між европейськими країнами. Однак, це питання може бути розв'язаним лише на міжурядовому рівні.

ЛЬВІВ. З триденною візитою до міста прибув надзвичайний і повноважний посол Австрії в Україні Ґеорґ Вайс. Він зустрівся з представниками Львівської обласної державної адміністрації. Австрійська делегація привезла пакет конкретних пропозицій щодо співпраці у різних галузях, зокрема, у виробництві паперу, хемічній і текстильній промисловості. Відбулася зустріч посла з творчою інтелігенцією, і духовенством.

ХАРКІВ. Відбулася Перша конференція національних товариств Харківської области. Взяли участь представники вісьмох товариств із 14-ох запрошених. Створена Координаційна рада національно-культурних товариств до якої увійшли голови всіх товариств. Головою Координаційної Ради обрано президента Німецького товариства Миколу Кожушкова. Учасники конференції ухвалили резолюцію, у якій пропонується на базі колишнього будинку політичної просвіти створити Центр дружби народів. Вирішено згодом створити також друкований орган, як додаток до тижневика „Панорама".

ЛУГАНСЬКЕ. Міністер оборони України Костянтин Морозов відбув дводенну поїздку по гарнізонах Донбасу. Він відвідав танкові частини, розташовані на Луганщині і зустрівся з місцевими журналістами.

Живопис мисткині з України буде прикрашувати летовище в Чикаґо

Чикаґо, Ілл. — Як повідомляють з Українського Інституту Модерного Мистецтва, українська мисткиня з Києва Ольга Антоненко виграла мистецький конкурс у ділянці стінного живопису в Україні. З цього приводу її запросили брати участь у проєкті оформлення картинами приміщення нового міжнародного летовища О-Гер в Чикаґо. Цей її стінний живопис залишиться на летовищі разом з десяти іншими мистецькими творами міст-посестр Чикаґо.

О. Антоненко народилася 1968 року у Києві, де живе і працює в ляборатоpії монументально-декоративного мистецтва художником-монументалістом. Вона закінчила архітектурний факультет Київського інженерно-будівельного інституту.

Від 1987 року вона бере участь в міжнародних та національних виставках. У 1990 році давала дві персональні виставки у Києві, а в 1991 році мала персональну виставку в ґалерії „Артінфором" у Києві і в культурному центрі Угорщини і в Москві.

Український Інститут Модерного Мистецтва в Чикаґо влаштовує виставку її творів у травні, а відкриття виставки, на якому мисткиня буде особисто, відбудеться в неділю, 23-го травня, о год. 12-ій полудня.

ВІДБУВСЯ З'ЇЗД ПДВУ

Київ (УНІАР). — Тут 15—16-го травня відбувся Четвертий з'їзд Партії Демократичного Відродження України (ПДВУ). Зі звітною доповіддю виступив голова партії Володимир Філенко. Він зауважив, що політична і соціяльно-економічна ситуація в Україні стає все більш загрозливою. Джерелом напружености є розбалансованість народного господарства, некерованість економічних процесів, нестримна інфляція, що переростає у гіперінфляцію. У зв'язку з цим населення може швидко втратити довір'я до владних і політичних структур.

Делеґати з'їзду схвалили програму конкретних дій в умовах поглиблення кризи та наступу консервативних сил. Обрано керівні структури. Головою партії знову переобраний народний депутат України Володимир Філенко. До президії обрано 16 осіб, серед яких: Олександер Ємець, Сергій Соболєв, Тарас Стецьків, Мирослав Попович, Співголовами наукової колегії стали — доктор економічних наук Валерій Хмелько і доктор філософських наук Мирослав Попович. Головою редакційно-видавничої колегії обраний редактор газети „Контракт" Олександер Тертичний, головою секретаряту — Юрій Сахно, головою асоціяції молодих українських політологів та політиків Артур Білоус.

Після з'їзду відбулася пресова конференція, на якій керівники ПДВУ відповіли на запитання журналістів. В. Філенко сказав, що ПДВУ займає вибірково-критичне становище щодо Уряду Л. Кучми. Президент України Л. Кравчук, на його думку, не виявив себе послідовним реформатором, виявляючи надмірну обережність, але на тлі нинішнього парляменту Президент виглядає справжнім реформатором. ПДВУ буде підтримувати політику Уряду, спрямовану на досягнення без'ядерного статусу України за умов дійових гарантій безпеки української держави. Не виключена можливість, що ПДВУ об'єднається з соціял-демократами і ліберальними демократами та кадетами з метою створення об'єднаної Соціял-ліберальної партії. ПДВУ виступає за дочасні вибори і за співпрацю з НРУ, УРП, КНДС та іншими політичними силами.

УГКЦеркву висунули на Нобелівську премію Миру

Київ (УНІАР). — Тут 16-го травня Головна рада Християнсько-Демократичної партії України оприлюднила звернення до Нобелівського Комітету з проханням присудити премію Миру Українській Греко-Католицькій Церкві, за багаторічну самовіддану і жертовну діяльність на ниві захисту прав людини і християнських цінностей в умовах минулого тоталітарного режиму. Християнські демократи звертаються до держаних чиновників і політичних партій, депутатів Верховної Ради, вищого духовенства, до Римської Курії та папи Івана-Павла Другого з проханням підтримати цю ініціятиву.

І в Україні є клюб „Лайонс"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Про цю радісну подію та ще до того, що перший такий клюб зареєстрований в Донецькому, розповідає нам в редакції „Свободи" громадський активіст Джордж Дренс, що хоч народжений в ЗСА і української мови досі не знав, але почувається українцем і переживає завжди, що українська спільнота так нерадо вітає між собою англомовних українців.

Дж. Дренс повернувся недавно з України і цей момент підкреслює відразу на початку нашої розмови, бо, як ствердив, більшість українського населення Донецького вживає російську мову, хоч почуває себе українцями.

— Чому, отже, ви тут дивуєтеся, що я не вмію плинно говорити українською мовою? — питає з жалем в голосі наш гість. — А я ж стараюся працювати для України може більше, ніж дехто з ваших т.зв. патріотів!

Що так є насправді, знаємо добре, бо саме створення першого офіційного клюбу „Лайонс" в Україні — це виключно заслуга Дж. Дренса і його ідея. Ще в 1992 році, коли в університеті

Джордж Дренс у редакції „Свободи" з вимпелом бабилонського клюбу „Лайонс".

Гофстра перебувала група науковців з України, Дж. Дренс, що від довгих років є дуже активним членом Клюбу „Лайонс" або „Леви", як він називає його українською мовою, у Бабилоні, на Лонґ Айленд, познайомився з ними та запросив їх виступити на місячному зібранні членів клюбу саме у Бабилоні. Там промовляв, між іншим, проф. Туниця зі Львова і проф. Белла Шелеґеда з Донецького.

Дж. Дремс захоплений тим, що проф. Туниця живе у Львові, яке наш український патріот уважає своїм родинним містом, відразу вийшов з ідеєю саме там заложити перший клюб „Лайонс", тим більше, що це ж місто Лева. Але, на жаль, ці його зусилля якось не увінчалися сподіваним успіхом і гості-львів'яни не підхопили ідеї, незважаючи на ентузіязм члена клюбу з Бабилону, який захопив ідеєю губернатора клюбів з повіту Саффок і дістав підтримку від інших членів клюбів, які, як нас інформують, знаходяться майже у кожній більшій місцевості не лише ЗСА, але мають 41,467 міжнародних клюбів у 178 державах світу з 1,403,870 членами. Члени клюбів „Лайонс" мають також свій журнал, що лише в ЗСА розходиться у 600,000 примірниках. Саме завдяки тому журналові та його популярності Дж. Дренс здобув вийнятковий успіх, а це дарові квитки для себе і повітового губернатора клюбів на поїздку в Україну у квітні цього року на святочне відкриття першого клюбу. Про це розповідає він нам з радістю, бо обидва члени клюбу з повіту Саффок поїхали летунською лінією КЛМ даром, запропонувавши їй відповідну рекляму у своєму журна-

(Закінчення на стор. 4)

ФЕСТИВАЛЬ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Цьогорічний Український Фестиваль церкви св. Юра, відбудеться 21-23 травня на 7-ій вулиці, біля церкви св. Юра.

Заповідається багата мистецька програма. Серед мистецьких сил України, Канади і Америки, що братимуть участь у фестивалі, будуть: „Сизокрилі", кер. Р. Прийма-Богачевська, балетна школа Р. Прийми-Богачевської (Ню Йокр — Ірвінґтон), танцюристи академії св. Юра під проводом Дарії і Олі Ґензів, вокальний гурток „Промінь" Б. Волянської, „Верховинці", кер. О. і Д. Ґензи, а також ансамблі „Барвінок" „Фата моргана", „Обереги", гурт „Черес" з України, солісти Михайло і Оля Стащишини. З Канади — вокальний гурток „Черемшина". Сольоспіви Лариси Магун-Гурин, Олени Геймур, Ані Бачинської, Романа Цимбали, акомп. Марія Цимбала і Славко Косів. У неділю, 23-го травня, о год. 1-ій хор „Думка" окремим виступом у церкві св. Юра збагатить цьогорічну програму фестивалю.

О. ЧОРНОГУЗ В УНДОМІ

Ню Йорк. — Місцевий Український Народний Дім влаштовує доповідь письменника, секретаря Президії Спілки Письменників України Олега Чорногуза на тему „Політика і сатира в Україні". Доповідь відбудеться у неділю, 23-го травня, о год. 2-ій по полудні в залі Українського Народного Дому, 140 Друга авеню в Ню Йорку. Даток — 5 дол.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Франції Едуард Баллядюр заявив, що відновлення торговельних переговорів між ЗСА і Спільним ринком можливе лише після укладення перемир'я. Так французький прем'єр назвав намагання Франції заморозити прийняті раніше Старим і Новим світом, але не введені в дію санкції проти торговельних партнерів. Е. Баллядюр підкреслив, що Франція, як і раніше відкидає підписану торік під натиском Вашінґтону угоду між ЗСА і Економічною співдружністю в рамках Генеральної угоди про митні тарифи і торгівлю, яка передбачає різке зменшення державних субсидій европейським фармерам. „Переговори з приводу Генеральної угоди про митні тарифи і торгівлю, — сказав Е. Баллядюр, — були штучно зведені до обговорення сільськогосподарських проблем. Це не відповідає інтересам ні Старого, ні Нового світу".

ІТАЛІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ, яка розслідує обставини вибуху в одному з центральних районів Риму минулої п'ятниці, підозріває членів сицилійської мафії, які постійно проживають у Німеччині. Кілька детективів виїхали з Риму в Німеччину для опрацювання нової версії.

У КІЛЬКОХ МІСТАХ Південної Кореї відбулися демонстрації у зв'язку з черговою річницею придушення урядом студентських виступів у травні 1980 року. Тоді коло 200 осіб загинули і сотні демонстрантів були поранені. В Сеулі понад 100 радикально настроєних студентів вийшли на демонстрацію з антиамериканськими льозунгами. Студенти спалили американський прапор, осудивши цим актом ту ролю, яку, на їх думку, відіграли З'єднані Стейти Америки у придушенні десятиденних виступів 1980 року. „Єнки, забирайтеся додому!" — вигукували студенти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451 2200
Бюро УНС у Вашингтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434 0237 (201) 434 0807 (201) 434 3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на пів року $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки — money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

„Зоряна війна" перейшла до історії

Наприкінці минулого тижня секретар оборони Лес Аспин повідомив, що Уряд президента Билла Клінтона рішив припинити дальші досліди над проєктом, що його офіційна назва „Ініціятива стратегічної оборони", популярно відома, як „Зоряна війна". Це була ідея президента Роналда Реґена, з якою він виступив рівно 10 літ тому. Йшлося про те, щоб використати сферичний обшир для військових цілей, конкретно для переловлювання і знівечування ворожих далекосяжних ракет із ядровими „головками". На досліди над тією зброєю видатковано 30 більйонів долярів. Які були висліди тих дослідів — знають тільки одиниці. Але це не була фантазія Реґена. Знаємо, що під час війни проти Іраку тодішній президент Джордж Буш сидів у своєму кабінеті у Білому Домі і відчитував текст своєї промови, а півмільйона різнонаціональних, головно американських, вояків слухали ту промову почерез гучномовці на пустині в Савдійській Арабії. Пояснювано, що це йшло „через сателіта". Для фахівців — передавання голосу через сателіта на віддаль кількох тисяч миль — це звичайна річ, — для всіх людей нефахівців — це „абра-кадабра". Президент Реґен започаткував досліди над „Зоряною війною" в обличчі загрози від Совєтського Союзу, який фабрикував та щораз удосконалював далекосяжні ракети з ядровими „головками", — ці ракети стали смертельною загрозою для Америки в добі холодної війни, коли ще Кремлеві просвічувала мета угробити вільний світ.

Це вже було за приходу до влади Міхаїла Ґорбачова. Захопилася ним британський прем'єр Марґарет Тачер і поручила Реґенові, що з ним, Ґорбачовим, „можна говорити". Однак перші конференції на вершинах Реґена й Ґорбачова кінчалися на обміні кількома реченнями, бо Ґорбачов вимагав, як передумову до переговорів, припинення дослідів над „Зоряною війною", що змісця Реґен відкидав. Холодна війна минулася, Ґорбачова не стало, Совєтський Союз розлетівся і наче автоматично виринув сумнів, чи варто надалі витрачати на той експеримент такі велетенські гроші, який спричинили астрономічний дефіцит державного бюджету. Секретар оборони Аспин заповів, що Уряд Клінтона надалі дбатиме про забезпечення проти ядрових ракет, але без користування сферичним обширом. У війні проти Іраку випробовано, що добре діє протиракетна ракета „Патріот", треба тільки її удосконалювати. Для цієї цілі Уряд зголосить до Конґресу вимогу призначити у бюджеті на 1994 рік близько 4 більйони дол. Аспин відмовився відповісти, що буде після 1994 року.

Хтось може сказати, що задарма пропало 30 більйонів долярів з величезною шкодою для держави. Так не сталося. Сталося те, що Реґен своєю військовою політикою спаралізував імперіялістичний аґресивний розгін совєтської імперії і виніс на шпиль авторитет і повагу американської великодержави. Його політику продовжував Джордж Буш, але своїми помилками сам загородив собі дорогу до другої каденції урядування.

„Зоряна війна" перейшла до історії, але не опоганила її ініціятора і всіх тих учених, які працювали над тим проєктом. Це був проєкт на оборону, а не на напад, і тому належав до категорії винаходів для мирових цілей. Президент Клінтон звертає найбільшу увагу на внутрішньоамериканські справи. У теорії це добре, у практиці вже тепер показалося, що не меншу увагу вимагає зовнішній світ, закордонна політика й політика забезпечення країни перед потенціяльними загрозами, які не минулися би безслівно. Хоча президент ЗСА за конституцією головнокомандуючим збройних сил і прем'єром в одній особі, проте мусить рахуватися з центром військового забезпечення, яким є Пентаґон та своїми союзниками.

Розвиток військової техніки йде в парі з розвитком науки. Винахід стрільного пороху викинув на смітник середньовічні шати лицарів і їхні панцери. Досліди над космічним обширом і змагання до комунікації між плянетами — це теж ніби викидування грошей на фантазії. Але насправді це поступ людського духу, який є безсмертний і необмежений.

Петро Часто

АЖ ЗАДОСИТЬ ПІДСТАВ ДЛЯ ТРИВОГИ

Незаперечна привабливість демократизму як течії політичної думки і демократії як дійсного суспільного устрою полягає в тому, що він спонукає до зрозуміння довколишнього світу. До зрозуміння, а не до осуду. Ця гуманістична спонука є надзвичайно важливою у застосуванні до осібної людини, конкретного члена національної громади чи державної спільноти, адже кожен із нас воліє, щоб інші передовсім зрозуміли його, а вже потім оцінювали.

На жаль, жодна зі знаних нам демократій не є досконалою — ні в політичному, ні в економічному, ні в психологічному розумінні. Цей спосіб організації суспільства перебуває в русі, в постійному, нерідко болючому зіштовхуванні різних, в тому числі й протилежних, антагоністичних світоглядних наставлень. Яка ж логіка всіх тих протистоянь, того невпинного виру боротьби поглядів і впливів? Неможливо було б збагнути, якби вперте людське „я" не шукало конечного сенсу буття, остаточної відповіді на всі „так" і „ні" нашого земного існування.

У різних філософських системах минулого, в релігійних традиціях давніх народів, у різних Церквах цей сенс називається по-різному, однак усі вони годяться в одному — що він є сенсом моральним. І з огляду на цю визначальну обставину на людині лежить не лише приємний обов'язок розуміти своїх ближніх, але також тяжкий хрест вимогливости до себе й до інших. Без нього навіть найкращий суспільний устрій неминуче доведе до виродження. Демократія, позбавлена рівноваги між співчутливим розумінням і суворою вимогливістю, на практиці обертається вседозволеністю.

І втомлена Европа, і все ще енерґійний Новий Світ дають сьогодні однакові підстави для занепокоєння очевидним впливом лібералізму на суспільні процеси — він стає панівною тенденцією часу. Один з авторитетних соціяльних психологів знаходить для нього таку нелестиву характеристику: „Лібералізм — це те, що котиться з гори". В цій опінії є значна доля правди. Ліберали — це ті люди, котрі наперед готові „зрозуміти" все, що приходить у світ — без огляду на те, з яким моральним знаком воно внутрішньо пов'язане — позитивним чи неґативним. Вони кажуть, що це їхній принцип такий — розуміти, а не засуджувати. Насправді ж це — лукавий спосіб гарно виглядати, засіб демаскувати свою розумову і сердечну лінь, духову індиферентність. Коли нема ні сили, ні бажання змінити щось у світі на краще, тоді залишається тільки проголосити будь-яку реальність вартою зрозуміння і самодостатньою. Хоче значна частина населення жити на велфері? Треба це зрозуміти і надати їй таку можливість, навіть якщо таке утриманство підірве життєву потенцію наступних поколінь, атрофуючи здорові інстинкти самовиживання.

Хочуть гомосексуалісти і лесбіянки утвердити в суспільстві свою рівність і незалежність від загальних норм співжиття — треба їх зрозуміти, нехай собі...

Хочуть бути жінки, хоч би й ті лесбіянки, „священицями" у церквах — чому б і ні? Нехай!

В умовах цього ліберально-демократичного „нехай" розпусник і терорист видає себе за Ісуса Христа, прирікаючи на смерть своїх одурених послідовників, в тому числі декілька десятків невинних дітей, а готова до „розуміння" спільнота ліберально розводить руками: він мав право!

Дійсно, кожен має право по-своєму сходити з розуму, і ми навіть не торкували б цієї тяжкої теми, якби існувала ґарантія, що всі ці „дари" ліберальної демократії обминуть нашу Україну.

Подібно до того, що ні, не обминуть. Цими днями у Тернополі відбулася реґіональна конференція з приводу теперішніх міжконфесійних проблем в Україні. За короткий час цих проблем зібралося стільки, що ніхто не знає, як і з якого боку до них підступитися. Вони моментально виникли у висліді демократизації суспільства, на ґрунті скасування вчорашніх тотальних заборон, відкинення безбожницького матеріялізму, котрий глибоко зранив душу українського народу, а через душу — і тіло його, його землю, воду і повітря, його майбутнє. Церква в Україні відділена від держави, проте це не означає, що духовий стан української спільноти — то клопіт самих тільки священиків. Якби не ті глибокі рани, якби зі занепадом комунізму автоматично відновилися народні моральні традиції, в цьому випадку справді було б досить самих священиків, щоб наше духове життя було належним чином підтримане.

Однак після комунізму

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Баран

УКРАЇНА Й СУСІДИ: ЛАТАННЯ ДІР

Відомий із своєї прихильної постави до України та її проблем польський паризький журнал „Культура" поміщує доволі часто огляди української преси та статті нашого поета та журналіста Богдана Осадчука. В одному з останніх чисел появилася його стаття, під заголовком наведеним вгорі.

Оцінюючи міжнародні дипломатичні поїздки Президента України Леоніда Кравчука, вказує на їхні позитивні наслідки, чи це було в Туреччині, Китаї чи Ізраїлі. Уважає, що стосовно цієї держави Кравчук осягнув знаменне покращання українсько-жидівських відносин, в наслідок ліберальної політики українського Уряду, відносно національних меншин України. Україна — це місце, де народжувалися релігійні жидівські течії як хасидизм, де творили відомі жидівські письменники як Шолом Алейхем, що сьогодні має після Ізраїля та Ню Йорку найбільше число жидівського населення, хоча вже чверть мільйона перебуває їх в Ізраїлі. Однак під впливом політики українського Уряду еміґрація сповільнилася.

Автор не вважає, однак, що українська дипломатія не вспіває за конкретними, позитивними починами свого Президента. Приписує він це сучасній бюрократії, яка в основному складається з — попередньої. Це люди, яких він окреслює як послушних невільників старого режиму, які привикли тільки до виконування отримуваних наказів з центру і, маючи страх перед власною ініціятивою, не розвинули підприємчивости в нових обставинах життя. Інакше поступили держави балтійської смуги — Польща, Мадярщина, навіть Вірменія, поручаючи керівництво держави людям, не обтяженим комуністичним минулим.

Найбільшим недоліком є це, що нема продуманої концепції. Міністер закордонних справ обіцяє вийти з програмовою політикою, але досі це не наступило. Члени Парляменту, з малими виїмками, не мають поняття про міжнародні відносини, а тим часом це справи надзвичайної ваги. Україна з причини свого геополітичного положення та безчисленних пов'язань з державами посталих після розпаду совєтської імперії, шукає рівноваги між Сходом і Заходом. Проблема дуже важлива, якої не вдалося також розв'язати після закінчення Першої світової війни, тому, що тогочасні українські політики не представили українському народові атрактивної візії майбутности. З'являлися час від часу концепції творення міжнародних констеляцій, як „Міжмор'я", про що нагадував Іван Драч, доктрина співпраці країн басейну Чорного моря, що перейняла Туреччина, чи створення безатомової смуги з участю Франції, Росії, Німеччини, Польщі й України. Але й про це мало тепер говориться.

Вдалим тактичним кроком було рішення Президента Кравчука не в'язатися беззастережно з країнами Співдружности Незалежних Народів, що обмежувало би свободу майбутніх децизій. Однак не замкнув поза собою хвіртки, це повинно бути виразним сигналом для Заходу, в якому напрямі схиляється Україна. На думку автора, в першій мірі повинна це зрозуміти Польща. Коли сьогодні там поширюється погляд, що Україна орієнтується на Німеччину, це хвороблива фантазія або свідома брехня. Польща, під сучасну пору має багато більше економічних та культурних зв'язків з Німеччиною як Україна.

Не можна однак не звернути уваги на пожвавлення по лінії польсько-українських взаємин доказом чого є відвідини міністра закордонних справ Кшиштофа Скубішевського, прем'єра Ганни Сухоцкоїта, міністра оборони Януша Онишкевича. Польський консул Генрик Литвин, у інтерв'ю з львівською газетою „Молода Галичина" висловив думку, що не належить перебільшувати значіння націоналістичних настроїв львівської громади. Хоча прицьому треба зазначити, що в великій мірі це наслідки „ропіючої рани" на тілі польсько-українських відносин, спонуканих ексцесами Римо-Католицької Церкви стосовно Греко-Католицької Церкви. Українська преса Львова щокілька днів апелює до католицької польської ієрархії та до уряду в Варшаві припинити дискримінацію українців греко-католиків у Перемишлі, в першій мірі нищення українських релігійних історичних пам'яток. Усе ж таки в українській пресі Львова появляються часто статті на тему співпраці обох народів.

Якщо, як вже було згадано, Україна не має ясної ще візії у закордонній політиці, то в Польщі можна завважити подібне явище. Внутрішні відносини в Україні те ж дають причину до турбот. Комуна підносить голову, не хоче допустити до економічних реформ. Голова Уряду Леонід Кучма, якого звуть „залізним канцлером" перейняв від Фокіна комплетну руїну. Внутрішнє партійне розбиття та підступне поборювання президентів обох країн, не створює сприяючих відносин для офіційної співпраці. В тій ситуації ініціятива повинна вийти з кіл свідомих пригожої історичної нагоди для створення спільної концепції насьогодні та завтрашній день.

Оксана Мостович

Розкажу вам про хліб

I

Давно це було. Ще тоді, коли Друга світова хуртовина розсівала по світі пекельне зерно горя й сліз. Ще тоді, коли, в ім'я божевілля, кривавився по фронтах цвіт народів, а в огнях крематорій попеліли мільйони рабів. Ще тоді, коли хліб не був просто їжею, а був молитвою, дружбою, зціленням, спасенням.

Над табором висів туман. Висів постійно, бо постійно горіли крематорії. Я заслонював очі, щоб їх не бачити. В димах увижалися мені обличчя друзів. Закривав я й уста, щоб не дихати попелом їх мучеництва, атомами їх мук. В безнадії волікся я однієї дощової днини поміж таборовими бльоками, докраю знесилений нестерпним голодом. „Коби де шматочок хліба, коли б хоча декілька кришок, ба, одна крихітка сухого, твердого, черствого хліба..." Я відчував, що підо мною коліна вгинаються. Нога посковзнулася в баюру серед дороги й краплі болота розбризкалися довкруги. На мене посипалися удари чиєсь розлюченої руки, удари тверді, безжалісні, болючі. Закривавлений, підняв я вгору зір. Наді мною сопів велетень, з лицем, налитим лютю та жиром. Біля нього гарчала вівчарка. Слово „чому" з уст в'язня в такому таборі, як Авшвіц, було немислимим злочином, ба, було смертним вироком. Але мені було вже все одно і я кинув його в лице озвірілого есесмана.

— Ти ще маєш зухвалість питати 'защо'? Глянь на мене, я увесь в грязі, новий мундир, нові чоботи, це ти навмисно, з ненависти, з помсти!

— Я ж нікого не бачив, це випадок, упав у рівчак, в очах почорніло..., з голоду.. — промимрив я, стираючи з лиця болото і кров. Жалюгідний це мусів бути образ, але в таборах смерти жаль, це невідома чеснота, небажаний гість. Німець якось пильно й пронизливо глянув мені в вічі і встромив руку в кишеню.

— Прийми, Господи, душу мою..., зойкнуло в мені. І я примкнув очі, вижидаючи кінця. Секунди здавалися вічністю. Але замість вистрілу, почув я шарудіння паперу і в моїй руці опинився неописаний скарб, дорожчий за всі самоцвіти. Хліб. Я все ще не вірив у те, що скоїлося і, мов у сні, проводжав задубілим зором кремезну постать зі собакою, що зникала за вуглом. — „Як же ж це", — думав я, — „рука, що б'є й катує, здібна подати кусок хліба голодному?"

Проте багато часу на роздуми й міркування не було. Підсилений на дусі неочікуваною подією, знайшов я між бльоками тихий закуток і вийняв хліб. Він був ще теплий, свіжий, білий. Уже давно такого не їв, ще як у мами. З якоюсь задушевною снагою підніс я його до зголоднілих губ. Але в ту ж мить почув чийсь погляд на собі, жагучий, благальний. Поблизу мене стояв хлопчина років може сімнадцяти. Стояв так тихо й непорушно, що міг бути й з'явою, тінню, духом, якщо б не оті розпачливі очі, що горіли фосфором голоду. „А може це мені верзеться", і я зблизився до нього. Лице напівдитини, жовте, бліде, покрите гейби мохом.

—Дай крихітку... я — Боря—", понісся ледве чутний шепіт. Боже, шепіт рідною мовою, і я здригнувся.

„Що, дати хліб? І я голодний, несамовито голодний! Не можу, не дам, нізащо не дам! Це я собі придбав — побоями...", думав я, пригортаючи свій скарб до грудей. А він, свіжий, запашний, теплий, грів мене, розігрівав... Ні, він уже пік мене, припікав вогнем, горів, палав, і жар його проникав крізь моє смугасте таборове плаття, крізь кожну клітинку знеможеного тіла, ген у глибінь моєї істоти, вигрібуючи з отого попелища ще живі, ще недобиті й недоморені, ще непогаслі вуглинки сумління..

Я розламав хліб на дві пайки. Ми сиділи біля себе й їли. Без слів, щоб де, не-дай Бог, окрушинка з уст не випала. Ми споживали його так, як споживається святе Причастя, набожно й достойно. З кожним його атомиком проникала в наші виголоджені тіла цілюща сила, вливалося тепло, верталися надії.

— А тебе як кличуть?, — питався хлопець.

— Льоня, — прошептав я стиха. Я й не розпитував, хто він та звідкіля. Син мого народу, брат, чи треба більше.

Плили дні й літа невольничі, як каламутні води. Важко сьогодні збагнути, як людина зуміла їх перебристи, переплисти, не втопивши душі, ні тіла, в цій клятій калюжі. Боря зник з обрію, хоч я шукав за ним. Лише спогад про його вдячні карі очі пронизував іноді душу.

Не кажіть, що знаєте ви голод. Не знаєте його. Не знаєте ви цієї гієни, що шукає за вашим прахом у степу. Не знаєте ви гайвороння, що кряче над вами, ще живими. Не знаєте нудьги, що поглинає клітину за клітиною вашого тіла, ба й душі, і нис-вис, висмоктує вашу віру, рештки ваших сил. Не знаєте ви отого лябіринту страждань, отого марива барв і звуків, безнадії, розпачі, отупіння, конання, кінця. І того кінця ви вже самі просите, ожидаєте його майже з тугою.

Закінчення буде.

Володимир Жила

ДЖЕРЕЛО ЗНАНЬ І ВРАЖЕНЬ

„Стрийщина: Історично-мемуарний збірник", за ред. Ірини Пеленської і Климентія Баб'яка. Український Архів: Реґіональний збірник 49 і 49 А, том І і ІІ Ню Йорк — Торонто — Париж — Сидней. Комітет Стрийщини, 1990, том І—634 сторінки і том ІІ—608 сторінок

III

У центрі другого тому стоять: жіночий рух, народна ноша, література, наука, преса, суд, право, мистецтво, музика, театр, господарсько-економічний ріст і фінальний розділ — Стрий і околиця. Стаття „Наше організоване жіноцтво" пера Ірини Пеленської написана від серця і душі. Авторка заглиблюється в історію і пригадує нам, що „староруське право визнавало жінку рівноцінною чоловікові", а в час розпаду родового устрою жінка стала на друге місце тут же за своїм чоловіком, а з його смертю перебрала функції голови родини. Жінка в українському родинному житті завжди була подругою чоловікові йому рівноправною і такою залишилася на протязі всієї нашої історії. Так, були часи, що вона була неосвіченою, позбавленою привілеїв минулих століть. Але такий стан був наслідком нашого поневолення, коли український народ, втративши свою державність згубив і свої законні права.

Проте ці незавидні умови зчасом минулися і жінка поволі, але певно почала просуватися в світ права законности. Це забрало багато праці, бо соціяльні зміни не даються легко, людина за своїм характером консервативна й не здає легко своїх позицій. Резолюції, використані наприкінці цієї статті, що їх схвалило жіноче віче в Стрию 25-го січня 1934 року, говорять чітко про значення і ріст жіночого руху. Це привело до багатогранного розвитку Союзу Українок. Безсильними стали тут і польські переслідування, вони вже не могли загальмувати розвитку українського організованого жіноцтва.

Стаття „Народне вбрання Стрийщини" пера сеньйорки жіночого руху Лідії Бурачинської виглядає дещо блідо. Проте добрим прикладом служать тут окремі знімки, що ілюструють одяг.

На окрему увагу заслуговує стаття „Стрийський Парнас", що її опрацював Іван Боднарук. Вона має аналітичний характер з жанровим підходом. Написана щиро з глибоким знанням усіх нюансів літературно-мистецького життя. Обговорення своє автор почав постаттю Миколи Устияновича, ровесника великого Маркіяна. Лірика цього поета своєрідна своїм характером. На увагу заслуговують його патріотичні вірші, дидактичні та твори, в яких поет зображував народне життя, оспівував красу природи. Згадує тут автор і Івана Вагилевича, Івана Гушалевича. Вірші останнього відзначалися великою мелодійністю і тому композитори з легкої руки клали їх на музику. Згадано тут і Омеляна Партицького, невтомного філолога, історика, педагогічного діяча, основника і почесного члена „Просвіти", дійсного члена НТШ, Руського Педагогічного Товариства та багатьох інших товариств. Учнем стрийської гімназії був заслужений культурний діяч і письменник Остап Грицай. Багато цінних віршів написав один з найбільш талановитих сучасних мистців того реґіону, Едвард Козак, учень Олекси Новаківського. Він автор також і багатьох сатиричних і гумористичних віршів, інколи і дещо сантиментальних.

Згадаємо тут і Марту Калитовську, що здобула собі популярність своєю „Лірикою" (1955), Ніну Мудрик-Мриц, сучасну поетку. Народилася вона, щоправда у Львові, але часто перебувала з батьками в Стрию. До плеяди поетів зі Стрия належить і Ігор Шанковський, який перекладає з японської на українську. Теми до своїх творів він черпає із сучасного життя. Досі він видав три збірки поезій. В останній збірці вміщено дуже актуальний сьогодні вірш „Братам на рідній землі". Не менше актуальним є також і його вірш „Казка про рідну мову". Гордощами Стрийщини був померлий Богдан Кравців, відомий поет, блискучий журналіст, науковець, дослідник, перекладач з чужих літератур. До „Стрийського Парнасу" належить також і недавно померлий Зіновій Красівський. Учитель за професією, автор бібліографічного покажчика ста томів Записок НТШ та історичної недрукованої повісти „Байда". Він автор відомого мотто до збірки „Невольничі думки":

Трудно відсидіти вік у тюрмі.
Трудно на нарах тюремних умерти.
Та сто раз страшніше — гибіти в ярмі,
Рабом на колінах діждатися смерти.

У другому томі маємо добрий нарис про науковців „Стрийщини" пера д-ра Я. Падоха. За своїм характером він енциклопедичний, проте дає обширні інформації про життя і наукову працю окремих діячів науки. Згадані тут такі особи: Володимир Безушко, педагог, літературознавець, Михайло Білик, філолог, Остап Бобикевич, агроном, лісник, музик і науковець, Оксана Борушенко, професор університету в Бразилії, Володимир Верганoвський, професор права, Василь Верховинець, музичний етнограф, Богдан Тадей Галайчук, професор університету, Іван Колесса, лікар, дослідник української етнографії.

Закінчення буде.

КИЇВ. Столицю України відвідав спеціяльний посланець президента Росії Боріса Єльцина, заступник міністра закордонних справ Росії Анатолій Адамишин. Гість повідомив, що здійснює поїздки по всіх країнах СНД за дорученням президента Боріса Єльцина. Серію поїздок Адамишин вирішив розпочати з відвідин Києва, оскільки за його словами, „для Росії відносини з Україною є не просто пріоритетними, а одними з найважливіших, якщо не найважливішими..." Під час зустрічі з керівниками української держави російський гість повідомив, що приїхав в Україну для ґрунтовного обговорення шляхів поліпшення взаємин між обома державами. Назріла необхідність, сказав Адамишин, виробити механізми міждержавного спілкування.

РІВНЕ. Зупинено Другий бльок Рівенської Атомової Електростанції. Це сталося 13-го травня через підвищення тиску в міжконтурному просторі першого парогенератора. Радіяційний фон не змінився.

СИМФЕРОПІЛЬ. Невідомі злочинці жорстоко побили депутата Верховної Ради Криму Володимира Єгудіна, який також є головою Агропромислового комплексу та співголовою Партії Економічного Відродження Криму (ПЕВК). Президія політради ПЕВК оприлюднила заяву, в якій сказано, що атака на співголову свідчить про „параліч влади в Республіці Крим і, зокрема правоохоронних органів". На думку керівників партії, замах свідчить, що „програма народної приватизації суперечить злочинним намірам корумпованих груп політиканів, які бажають шляхом ваучеризації скупити всю суспільну власність".

Загальні збори Відділу УАКРади в Дітройті

У суботу, 5-го квітня, в домівці Союзу Українок Америки у Дітройті відбулись Звичайні загальні збори Відділу Української Американської Координаційної Ради.

Відкриваючи збори, голова Відділу Зенон Васильсевич привітав представників організації та громадне число індивідуальних платників Народного Фонду і при тому подав порядок нарад, який присутні схвалили одноголосно. Рівнож прийнято звідомлення Верифікаційної комісії, яке подав її член Дмитро Федорко. Голова Відділу попросив присутніх подати кандидатів до Президії. На внесок Роми Дигдало одноголосно із оплесками обрано Президію в складі: інж. Василь Колодчин – голова і Михайло Березовський — секретар.

Перебравши керівництво зборів, голова Президії подякував за вибір його і секретаря, узгіднивши порядок звітувань, і попросив відчитати протокол з попередніх загальних зборів. Секретар Президії минулих зборів Березовський відчитав обширний протокол з діяльности Управи, Контрольної комісії та Відділу в загальному. На внесок Романа Лазарчука, підтриманий Ярославом Базюком і Ксенею Кучер, протокол був прийнятий одноголосно при оплесках.

Першого до звіту голова Президії попросив секретаря протоколів. Секретар Андрій Сірський (молодий новоприбулий з України, він працівник кредитівки „Самопоміч") у звіті відзначив, що у цій його першій каденції він написав 9 протоколів із засідань Управи, вислав 252 повідомлення про засідання Управи і брав участь в усіх засіданнях Управи.

Відтак звітував кореспонденційний секретар Роман Лазарчук. У цьому звітньому році він оформлював і писав письма до наших централь УАКРади і СКВУ, святочні побажання до організацій і до всіх платників Народного Фонду. Р. Лазарчук був співтворцем монументальної книги про діяльність Українських організацій і поодиноких громадян Мишиґену. Він поінформував про те, що кілька тижнів тому ми відзначували двох громадських заслужених діячів а саме: мґра Володимира Барана і інж. Богдана Петріну з їхнім 80-річним ювілеєм і з цієї нагоди їм вручено грамоти УАКРади. На закінчення звіту Р. Лазарчук поінформував теж про намір колишнього дисидента Якова Сусленського видати книжку п. з. „Справжні герої". За виданням книжки Сусленський вдався до Академії Наук України в Києві. Відносно заголовку книжки, сказав Р. Лазарчук, в нас є відмінні думки не тільки самої назви книжки, але уважаємо теж, що АНУ була б заповажною фірмою для книжки. Живучі ще свідки не уважають себе героями, вони робили це з почуттям гуманности.

Слідував звіт касира Йосифа Постоловського. На вступі Й. Постоловський пригадав, що він в 1987 році перебрав касу Відділу зі сальдом 7,000 дол. та помимо того, що багато грошей йде на потреби розбудови молодої української держави, то все таки оборот каси в 1992 році був 15,083 дол., розходів було 5,620 дол., а сальдо на день зборів становить 9,463 дол. Кінчаючи звіт, Й. Постоловський заявив, що він уже давно є на заслуженій пенсії з місця праці, а тепер просить збори зняти з нього обов'язок касира. Прохання це збори задоволили, а за його працю учасники нагородили його гучними оплесками.

Слідував звіт референта Народного Фонду Дмитра Федорка. У звітному році вислано 345 листів у формі різдвяно-святочних побажань і стільки ж про Загальні збори; 14 листів вислано до наших організацій і товариств-платників Народного Фонду і вісім листів до централь УАКРади і СКВУ. Хоча громада переобтяжена різними збірками на потреби різним установам в Україні у звітному році зібрано на УАКРаду і на СКВУ 3,700 дол. Завершуючи звіт, референт дякував усім платникам і всім тим, які причинились до розвагово-доходової імпрезифестину та до інших доходових імпрез. Звіт референта був теж прийнятий рясними оплесками.

Управа Відділу: (за столом) — М. Березовський, інж. Б. Петріна, З. Василькевич, Р. Дигдало, М. Хрін, д-р Я. Березовський; (стоять, зліва): Д. Федорко, І. Качмар, Й. Постоловський, Р. Лазарчук, А. Сірський.

Перед кінцевим звітом голови, інж. Колодчин попросив заступників голови мґр Рому Дигдало і д-ра Ярослава Березовського до звіту. Я. Березовський заявив, що його діяльність була мінімальною, одначе користаючи з наданого йому слова, д-р Я. Березовський поділився своїми спостереженнями із діяльности централі, вважаючи, що замало присвячується уваги встановлюванню нових відділів УАКРади. Він додав, що ми теж не бачимо, щоб у Ню Йорку відбувалось щось під фірмою УАКРади. Я. Березовський уважає що централя присвячує забагато часу на т. зв. переговори. Будучи останнім часом в Ню Йорку і Торонто, д-р Березовський виніс враження, що більшість людей є за існування СКВУ ще чотири роки. Р. Дигдало зосереджувала свою увагу на внутрішній сектор Відділу, брала теж участь у різних громадських комітетах, останньо в комітеті зустрічі з амбасадором України Олегом Білорусом. Р. Дигдало є активна в СУА, в Товаристві Прихильників Руху та інших. Вкінці звітував голова Відділу З. Василькевич. Він зреасумував внутрішню і зовнішню діяльність Управи, подаючи хронологічно всі імпрези і працю Відділу.

З. Василькевич уважає, що треба відмолоджувати Відділ, бо на 28 членів Управи і Контрольної комісії є тільки шість від 32 до 45 років життя. Це відноситься теж до централі.

Звіт Контрольної комісії відчитала Ксеня Кучер, член. Всі касові позиції є підтверджені документацією, діловодство всіх референтів знайдено в задовільному порядку. Контрольна комісія в іншій точці поставить внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі.

У точці дискусій над звітами інж. Степан Білий порушив справу відзначення інж. Б. Петріни і мгра В Барана, він уважає, що це треба було зробити у дещо ширшому колі, бо й він уважає себе їхнім приятелем. Голова пояснив, що це було бажання родини відзначити їхнє 80-річчя у вузькому родинному колі. Дигдало поінформувала про деякі аспекти перебування амбасадора Олега Білоруса в Мишиґені. Важним моментом, крім бенкету, були відвідини губернатора Джана Енґлера, далі редакції „Українських Вістей", церков, шкіл і наших кредитівок. Бенкет випав гарно і громада Дітройту на день бенкету склала понад 100, 000 дол. Збірка на амбасаду продовжується.

Голова Контрольної комісії інж. Б. Петріна поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі, який був прийнятий одноголосно з оплесками.

У складі Номінаційної комісії входили: Р. Дигдало, Я. Березовський, Леся Місьонґ, Рома Тобіянська і Д. Федорко. Голова Р. Дигдило запропонувала зборам новий склад Управи: З. Василькевич — голова, Р. Дигдало — заступник голови, д-р Я. Березовський — заступник голови, А. Сірський — секретар протоколів, Р. Лазарчук — секретар листів, Іван Качмар — касир, Д. Федорко — референт Народного Фонду, М. Березовський — пресовий референт; члени Управи: Ярослав Базюк, д-р Марія Балтарович Бараник, Йосиф Бевцик, Осип Бігун, інж. Степан Білий, Всеволод Гнатчук, д-р Микола Григорчук, Валентина Євич, Петро Капітанець, Валентин Ковальський, Ксеня Кучер, Олександра Місьонґ, Микола Татарин, Любомир Татух, Рома Тобіянська, Мирон Хрін; Контрольна комісія: Й. Постоловський, інж. Б. Петріна, Павло Герман. На запитання голови Президії, чи є ще друга листа, присутні одноголосно та з оплесками прийняли листу і тим самим вибрали нову Управу. Голова Президії ще раз подякував за довір'я і попросив новообраного голову Відділу до продовження програми. Дякуючи за поновний вибір та вибір цілого складу Управи, голова подав імпрези найближчого часу.

У точці запитів і внесків брали участь Р. Лазарчук, д-р Я. Березовський і проф. Олена Лісківська. Завершуючи програму зборів З. Василькевич подякував Президії за ведення зборів, а присутнім за вибір і довір'я до цілого складу Управи. При тому голова привітав двох нових членів Управи, присутнього на зборах І. Качмара і неприсутнього В. Гнатчука.

Михайло Березовський

Поховали С. Гординського

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. К.). — Сумна вістка про несподівану смерть Святослава Гординського — мистця, поета і мистецтвознавця, широковідомого в українській спільноті на обох континентах, яка наступила 8-го травня, блискавкою розійшлася по всіх усюдах та викликала загальний сум з приводу цієї великої втрати для української культури.

У вівторок увечорі, 11-го травня українську католицьку церкву св. Івана Хрестителя в Нюарку виповнило вщерть громадянство, що прийшло разом з численною родиною, щоб попрощати покійного. Парастас відслужив єпископ-помічних. Володимир Паска з Філядельфії в сослуженні пароха св. Івана Хрестителя о. Михайла Вівчаря, ЧНІ, а до Панахиди станув також сотрудник УКЦ св. Івана Хрестителя о. Іван Стухляк.

В імені Наукового Товариства ім. Шевченка і своєму процав С. Гординського сеніор українських журналістів ред. Іван Кедрин, від канцелярії НТШ і журналу „Патріярхат" — ред. Микола Галів, і Володимир Баранецький — від Українського Інституту Америки.

У середу після Служби Божої в цій же церкві валка авт рушила на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, де після поховання тлінних останків С. Гординського відбулася тризна, якою провадив проф. Орест Лисинецький.

В часі тризни присутній перший секретар Української Місії при Організації Об'єднаних Націй Юрій Шевченко відчитав вислови співчуття від амбасадора та всіх працівників Місії України, підписані Віктором Батюком, а також листа-співчуття від Надзвичайного і Повноважного Посла України в Чеській і Словацькій Республіках Романа Лубківського, особистого приятеля С. Гординського.

Кондоленції від Всесвітньої Координаційної Ради України і Товариства „Україна", підписані Іваном Драчем, від Міністерства Культури за підписом Івана Дзюби, від Спілки Художників України за підписом Володимира Чепелика і від амбасадора України в ЗСА д-ра Олега Білоруса відчитав Володимир Баранецький.

Від Канадського Об'єднання Письменників „Слово" слова співчуття відчитала Марта Тарнавська, яка також висловила співчуття від себе особисто.

Від Українського Музею в Ню Йорку прощав покійного д-р Осип Данко, в імені мистців говорив Зенон Голубець, а від редакції „Свободи" та друзів журналістів Ольга Кузьмович.

Від родини С. Гординського зложила подяку учасникам похорону дочка Лариса.

Члени родини і мала група найближчих приятелів та знайомих зі сумом залишили ще одну нову могилу на українському цвинтарі на американській землі, серед тих численних інших визначних членів української спільноти з культурного і політичного життя, яким не судилося спочити назавжди у батьківській землі.

Аж задосить...

(Закінчення зі стор. 2)

лишилася духова руїна. Вона стосується всіх. Дивно, що цього не беруть до уваги українські ліберали, здіймаючи галас з приводу „втручання" державних і громадських чинників у ту ділянку, що трактується ними як прерогатива Церкви. Мабуть, і тернопільська конференція дасть підстави для критики з боку архипринципових оборонців свободи совісти. В її роботі брали участь голови Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської і Тернопільської обласних Рад, представники від Кабінету Міністрів і від Президента, працівники міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Верховного суду, Генеральної прокуратури і, звісно, вище духовенство.

Висновок конференції дуже сумний: над національною єдністю українців нависла загроза. Поки ми чекаємо, коли ж прийдуть великі духовні провідники, котрі згармонізують стосунки між Українською Католицькою і Українською Православною Церквами і заради порятунку нашої нації позбудуться згубних московських впливів, у житті тим часом непрошено з'являються мізерні, карликові поводирі, і на очах християнського народу здійснюється те, від чого остерігає Святе Письмо: сліпі сліпих провадять.

В Україні вже десятками тисяч є буддистів і кришнаїтів, беззастережних шанувальників Веданти, Авести і Корану, активно діють товариства чарівників і відьом. На тлі всієї тієї нечистої сили святими післанцями здаються німецькі штундисти, які, всупереч доленосним завданням нашої нації, продовжують русифікувати українських віруючих. Або словацькі редемптористи, що сьогодні рясно опосіли Закарпаття, отруюючи його людей старанно випрацьованим антиукраїнством.

Не будемо, отже, заскочені, якщо невдовзі дадуть про себе знати українські „кореші", або коли в наших прадавніх Христових церквах з'являться жінки в єпископських шатах.

Добре було б, якби апологети ліберальної демократії для реалізації своїх спасенних рецептів вибрали якусь іншу країну. Україна без них якось обійдеться.

БЕРУЧИ ПІД УВАГУ безпеку своїх пасажирів, повітряна лінія „Американ Ейрлайнс" заявила, що не дозволятиме у майбутньому своїм пасажирам вживати комп'ютери та музичні компактні диски під час летів. Хоча покищо немає наукових доказів, що уживання цієї електроніки перешкоджає навіґаційним і комунікаційним системам літаків, то велика кількість пілотів твердить, що саме так є. Під час лету згадані інструменти починають поводитись ненормально, коли ж попросили пасажирів, щоб перестали вживати електроніку, то всі системи знову почали працювати нормально.

КИЇВ. Перший заступник голови Верховної Ради України Василь Дурдинець прийняв депутата Бундестагу Федеративної Республіки Німеччина Вілі Вімера на його прохання. Під час зустрічі обговорено шляхи розбудови української держави, входження її до Европейської Спільноти, роль у цих процесах українського парляменту. У розмові взяв участь надзвичайний і повноважний посол ФРН в Україні Геннеке граф фон Бассевітц.

І в Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

лі. Це вказує на силу, яку ці добровільні клюби мають у цілому світі завдяки своїй гуманітарній діяльності, яка полягає на помочі потребуючим, зокрема незрячим. Саме ця можливість допомоги потребуючим була причиною, що Дж. Дренс так активно причинився до популяризації таких клюбів в рідній йому Україні.

Коли не вдалося заложити першого клюбу у вимріяному Львові, він розпочав діяти разом із зацікавленою тим проєктом д-р Б. Шелегедою в Донецькому. Вона зібрала там гурт людей, які охоче взялися до заложення першого клюбу „Лайонс" і своє діло довела до кінця. Клюб заложено в липні 1992 року, а в листопаді внесли англійською мовою петицію, щоб його прийняти у склад міжнародних клюбів „Лайонс", виповнивши передумову 24 членів, які також завдяки фінансовій допомозі клюбу в Бабилоні заплатили обов'язуючу вкладку і будуть її платити впродовж перших двох років.

Дж. Дренс зі захопленням розповідає, як він разом з повітовим губернатором клюбів Фредом Гармесоном порішили поїхати до Донецького на офіційне проголошення клюбу 24-го квітня.

— Власне кажучи, — розповідає він, — я навіть не вибирався і не вірив, що так далеко вдасться створити наш клюб, аж тут телефонічно повідомила мене д-р Б. Шелегеда, що все готове і що всі чекають на гостей зі ЗСА. Не було як відмовитися і ми поїхали. Але які ми вдоволені, що це зробили! Д-р Б. Шелегеда й інж. Роберт Уманський зустріли нас в Києві, де ми оглядали два дні столицю України під їхньою опікою і відвідали міністра освіти України проф. П. Таланчука, а відтак поїхали поїздом далі.

Донецьке — прегарне місто, а населення таке привітне, — каже Дж. Дренс. — Бачите, вони там хочуть якнайбільше навчитися, хочуть працювати, встановити міжнародні зв'язки і тим допомагати своїй батьківщині. Вони і без мови почуваються українцями. Відкриття клюбу було дуже святочним. Ми привезли як дарунок із Бабилону прапор і дзвін, присутніми були всі члени, заступник посадника міста, репортери місцевих газет та інші. Президентом клюбу обрано Лева Фельдмана і саме йому я передав традиційний для клюбів дзвін. Члени клюбу вже нав'язали стосунки з подібними клюбами в Німеччині і в ЗСА і я певен, що праця піде там дуже добре.

— Чи ваша поміч буде продовжуватися із матірного клюбу у Бабилоні та повіті Саффок?

— Розуміється, що так, але пам'ятайте одне: моєю девізою є: „Навчи іншого ловити рибу, то він буде мати що їсти на ціле життя, а ніколи не давай її готової" Отже ми будемо вказувати, що їм робити, але вони, члени клюбу, мусять самі продовжати гуманітарну акцію, яка стоїть у заложенні наших клюбів. Так ми робимо також і тут — ми помагаємо тим, що цього потребують, але радше не у формі даних, а науки, як ефективно можна іншим допомогти жити та мати вдоволення з життя.

Дж. Дренс повний енергії, завзяття і вдоволення, що він після восьми років активної діяльности в клюбі „Лайонс" тепер започаткував таку важливу акцію і став, так би мовити, основником цієї неурядової допомогової і товариської організації в рідній для нього Україні.

Хоч мені як львів'янці жаль, що не вдалося такого клюбу заснувати саме у нашому родинному місті, я з приємністю вітаю цього земляка, що хоч уроджений та вихований на американській землі, без знання мови і відноси знайшов вдоволення у праці для України.

— Знаєте, — каже він на кінець, — хоч Україна тепер нагадує мені час депресії в ЗСА, але побачити її, бути там, було для мене незабутнім, чудовим переживанням.

Святочне відкриття клюбу „Лайонс" в Донецькому. Зліва: д-р Б. Шелегеда — директор клюбу, В. Толочко, Л. Фельдман — президент клюбу, Ю. Ладиженський, губернатор повіту Саффок, Ф. Гармесон, Дж. Дренс із клюбу „Лайонс" у Бабилоні, що є спонсором, д-р Р. Уманський — референт міжнародних зв'язків клюбу.

„Чорнобиль:що діти побачать?"

Дня 3-го травня 1993 року в амбасаді України у Вашінгтоні було закрито виставку під назвою „Чорнобиль: Що бачили діти". Не буде перебільшенням, якщо скажемо по-народному: „А бодай би такого нікому не бачити". Саме на це звертають нашу увагу діти в зоні затруєння після вибуху на атомній електростанції в Чорнобилі. На це звернув увагу також амбасадор України, д-р Олег Білорус. Він назвав Чорнобиль „міжнародним нещастям". Таким його вважає і Президент України і, мабуть, якщо не всі, то майже всі громадяни молодої незалежної країни. Та чи можна на таке інакше дивитись?

Честь і хвала Чорнобильському Комітету Вашінгтону, що він ось уже сім років намагається звернути увагу на цю трагедію не тільки американців українського походження, а головно громадян не українського походження.

Згаданий Комітет став діючою клітиною після Дня Землі, який відбувся у Вашінгтоні сім років тому. Ентузіясти проведення цього дня виступили на захист природного середовища, яке перетворюється поступово в зони смерти людського і будь-якого іншого органічного життя.

Цього року, в сьому річницю чорнобильського лиха, Комітет у Вашінгтоні, який очолює Дануся Васильківська, як і в попередні роки, завдячує успішність діяльности таким його членам, як Марта Перейма, д-р Ляриса Фонтана, Ірена Кость. Особлива вдячність належить також не членові цього Комітету Орестові Дейчаківському, який допоміг влаштувати виставку дітей про наслідки чорнобильського лиха в ротонді будинку імени Рассела, де розміщені канцелярії сенаторів. Співробітник Гельсінської Комісії американського Конгресу Орест Дейчаківський від перших днів існування Комітету є приятелем, дорадником і помічником у цілому ряді проєктів. Подяка також фотографові — Наталці Слюзар.

Одним із амбітніших є проєкт врятування життя. В основі цього проєкту є той факт, що згідно з наслідками досліджень, генетично споріднені люди своєю кров'ю і клітинами спинного мозку можуть врятувати життя чи захистити від хронічного каліцтва людей однакового національного походження. Заходи творення такого фонду збирання крови й клітин мозку увінчались успіхом. Здобуто матеріяльні фонди і професійну опіку лікарів й іншого медперсоналу. Комітет одначе не обмежується виключно згаданими проєктами. Він думає про майбутнє... Та не забігаймо надто вперед. Повернімось до цьогорічного відзначення чорнобильської трагедії. Ми згадали про виставку, яка, починаючи з 26-го квітня до 3-го травня, була відкритою в амбасаді України у Вашінгтоні. Попередньо ця виставка була в ротонді сенатського будинку Рассела в комплексі Конгресу.

Дня 26-го квітня, з ініціятиви Чорнобильського Комітету у Вашінгтоні в трьох місцевих українських храмах — української католицької церкви Святої Родини, греко-католицькому Святої Трійці та в катедральному соборі Святого Андрія Первозванного УА ПЦ відправлялись Служби Божі на згадку про жертв Чорнобиля.

Першого травня в парку імени Лафаєта, біля Білого Дому, було посаджено деревце на згадку про чорнобильські жертви. Отець Кравчук, парох католицького храму Святої Родини, прочитав відповідну для цього молитву, за що йому Комітет висловив щиру подяку.

А тепер перенесімось знову до посольства. На церемонії закриття виставки з коротким словом виступила Марта Перейма, яка розповіла про історію виставки, надіслання малюнків дітей і згадала координатора цієї справи в Києві, маму Олі Великодної, яка перебуває на лікуванні у Вашінгтоні. Після Марти Переймы виступив амбасадор України, д-р Олег Білорус, який, серед іншого, наголосив міжнародність чорнобильської трагедії, яка охоплює багато народів, і закликав докладати зусиль, щоб не допустити таких нещасть у майбутньому...

Нехай ніколи ніякі діти, ніякої країни не малюють з пережитого такі страшні своїм змістом, своєю символікою картини...

Тимчасом Чорнобильський Комітет готується до наступних років, а особливо десятилітньої річниці наслідків чорнобильського лиха. Члени Комітету мають намір докласти якнайбільше зусиль, щоб до їхніх ініціятив приєднались всі українські громади, щоб можна було якнайефективніше поінформувати про чорнобильське нещастя якнайбільший кількості людей найрізноманітнішого національного походження...

І щасти їм, Боже у цих шляхетних намірах!

Великої вдячности заслуговують і оті, що не належать до керівних органів, але без яких не відбувається ні одна зустріч, вечір, закриття чи відкриття виставок. Ці, що ніколи не зраджують товариства, а завжди дбають про нього своїм уминням приготувати канапки, тістечка та інші страви для закуски гостям. Дануся Васильківська кількаразово просила не забути про них, що й робимо з великою приємністю.

Нехай ніколи не переводяться в наших громадах такі люди. І нехай здорові завжди будуть на свою і нашу радість.

Микола Вірний

ХАРКІВ. Адвокати міста припинили страйк і приступили до праці, однак страйковий комітет адвокатської колегії оголосив, що вони залишають за собою право в будь-який час поновити страйк. Продовжується страйк адвокатів 21 области України, який розпочався 5-го квітня. Адвокати вимагають звільнення від податків, поліпшення умов праці і житла та висувають низку інших вимог.

ПРОМОВЛЯЮЧИ ДО громадських і комерсантських керівників Ню Йорку, президент Билл Клінтон під час своїх відвідин міста в середу, 12-го травня, заявив, що він схвалює пропозицію створення окремого фонду, куди будуть зложені гроші зібрані з підвищених податків і заощаджень з видатків для виключного ужиття на зменшення державного дефіциту. Все це у відповідь на твердження Росса Перо та республіканців, що президент Билл Клінтон є ще одним демократом, який базує свою діяльність на оподаткуванні та витраті грошей. Такі запевнення зі сторони Президента напевно не пошкодять йому якраз тепер, коли Конгрес розглядає його новий бюджет.

ДОРАДНИКИ ПЛЯНУ охорони здоров'я, запропонованого президентом Биллом Клінтоном, домагалися, щоб ряд встановив правила цін для нових ліків з перевірениям їх виконання включно та з покаранням тих фірм, які б цих правил не дотримувалися. Однак під сильним впливом лобістів фармацевтичної індустрії, виглядає, що цей плян будь-якої контролі цін не входитиме в майбутні пляни, бо навіть такі важливі політики-демократи як Джордж Мічелл є проти. Хоч дорадники далі вважають, що ціни на ліки є зависокі, навіть вони погоджуються на те, що будь-які обмеження цін можуть бути тільки на добровільній базі.

В ОКОЛИЦЯХ ПАНАМСЬКОГО каналу знаходиться декілька покинутих американських військових баз, котрі займають приблизно 250,000 акрів землі, їх оцінюють на 40 біл. дол. З уваги на це панамський уряд подав до загального відома, що приймає пропозиції від зацікавлених у набутті цих посілостей.

ЗНОВУ ВІДНОСНО сильний землетрус навістив рідко заселені околиці на північний захід від міжгір'я Смерти у Каліфорнії. Хоч цей землетрус відчули у більшій частині Каліфорнії та Невади, жодних поважних скалічень чи матеріяльних пошкоджень не було. Речник Каліфорнійського технологічного інституту Даглас Смит заявив, що землетрус стався у понеділок, 17-го травня, о год. 4:20 по полудні, а на скалі Ріхтера позначився силою 6.0.

КЕРІВНІ ДЕМОКРАТИЧНІ консерватисти починають критикувати президента Билла Клінтона за захитання його передвиборчих обіцянок і швидкого його переходу до управління системою типового традиційного лібирала. У той спосіб висловився конгресмен-демократ з Оклягоми Дейв МекКирді, який також попереджає про те, що у Палаті Репрезентантів зростає кількість демократів, які не згідні з пропонованими Президентом підвищеннями податків, що в результаті може знищити запропонований Урядом економічний плян.